

ומיעוט רבים שנים, ולכן מה שנאמר 'רבבות' היינו שנים וגם
 'אלפי' היינו שנים, ועליהם אמר משה 'שובה ה', וּמִלֵּמֶד שְׁאִין
 הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה עַל פְּחוֹת מִשְׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רִבְבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, ואם כן
 הָרִי באופן שֶׁהָיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּמִנְיָן שְׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רִבְבוֹת וְהָסֵר
 מִמִּסְפַּר זֶה אָדָם אֶחָד, וְזֶה לֹא עָסַק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, ומשום כך חסר
 אחד מישראל, וכי לֹא נִמְצָא זֶה גֹרֵם לַשְׂכִּינָה שֶׁתִּסְתַּלַּק מִיִּשְׂרָאֵל,
 שאין השכינה יכולה לשרות בלא האחד החסר. אָמַר חֲנָן אֶמֶר
 מִשּׁוֹם רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, אדם שאינו עוסק בפריה ורביה חייב מיתה,
 שְׁנֵי אֲמָר (במדבר טז) 'וַיָּמָת נָדָב וָאֶבִּיהוּא וְגו' וְכֵּנִים לֹא הָיוּ לָהֶם, ומכך
 שאמרה התורה שלא היו להם בנים, משמע הָא הָיוּ לָהֶם בְּנִים לֹא
 מֵתוּ – שאם היו להם בנים לא היו מתים, ומבואר שמי שאינו עוסק
 בפריה ורביה חייב מיתה. אַחֲרֵים אֲמָרִים, אדם כזה גֹרֵם לַשְׂכִּינָה
 שֶׁתִּסְתַּלַּק מִיִּשְׂרָאֵל, שְׁנֵי אֲמָר (בראשית יז) 'לְהָיוֹת לְךָ לְאֵלֹהִים וְלֹדוֹתָ
 אֲחֵרִיד', ודורשים שדווקא בְּזִמְנָן 'שֶׁיִּרְעֶה אֲחֵרִיד' כלומר שמשאיר
 זרע אחריו, שְׂכִינָה שׁוֹרָה בִּישְׂרָאֵל, ואם אִין יִרְעֶה אֲחֵרִיד, שאין
 השכינה יכולה לשרות עליו, עַל מִי שׁוֹרָה, וכי עַל הַעֲצִים וְעַל
 הָאֲבִנִּים.

משנה

המשנה מבארת דין אדם שנשא אשה ולא ילדה: אדם שלא קיים
 מצות פריה ורביה שְׁנֵי אֲמָר, וְשָׁהָ עָמָה עֶשֶׂר שָׁנִים וְלֹא יָלְדָה,
 אִינוּ רְשָׁאִי לְבָטֵל מִמִּצְוַת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, אלא צריך לגרשה ולשוא
 אחרת, או לישא אשה אחרת עמה. ואם גִּירָשָׁה מוֹתֶרֶת לִנְשָׂא
 לְאַחֶר, שאין אומרים שעקרה היא, שיתכן שרק הראשון לא זכה
 להוליד ממנה. וְרִשָּׁאִי הַשְּׁנִי שנשאה לשהות עָמָה כשלא ילדה עֶשֶׂר
 שָׁנִים כבעלה הראשון. וְאִם נתעברה והפילה מִזֶּנֶה הבעל את עשר
 השנים שמותר לשהות עמה מִשְׁעָה שֶׁהִפִּילָה ולא משעת הנישואין,
 ואם המתין עשר שנים משהפילה ולא ילדה צריך לגרשה או
 לישא אחרת.

נמרא

הברייתא מבארת דין השוהה עשר שנים עם אשה ולא ילדה,
 והטעם בזה: תָּנוּ רַבָּנִין בְּבִרְיֵיתָא, נִשָּׂא אִשָּׁה וְשָׁהָ עָמָה עֶשֶׂר שָׁנִים,
 וְלֹא יָלְדָה, יוֹצִיא אותה בגט וְיָתֵן לָהּ כְּתוּבָה, שאף שלא ידוע אם
 לא ילדה בסביבתו או בסביבתה, ויתכן שהוא אינו ראוי להוליד ואם
 כן אינו צריך להתגרש ממנה, מכל מקום חוששים מספק שָׁמָּה הוא
 ראוי להוליד והיא ראויה לילד, אלא שלא זָכָה לְהַכְנִיחַ מִמֶּנָּה,
 ולכן חייב לתת לה גט [כדי שיוכל לישא אשה אחרת] וגם לפרוע
 לה כתובתה. וְאִם עַל פִּי שְׁאִין רִאִיָּה גְמוּרָה לְדָבָר, יש זָכָר לְדָבָר,
 שנאמר (בראשית טז) 'וַתִּקַּח שָׂרִי אִשְׁתּוֹ אֲבָרָם אֶת הַגֵּר הַמִּצְרִית
 שֶׁפָּתְחָה מִפֶּן עֶשֶׂר שָׁנִים לְשִׁכַּת אֲבָרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתֵּתֶן אֹתָהּ
 לְאֲבָרָם אִשָּׁה לוֹ לְאִשָּׁה, ומכך שנשא את הגר לאחר עשר שנים
 שלא ילדה אשתו, מבואר שרק עד זמן זה מותר לשהות עם אשתו
 שלא ילדה. ומה שנשא את הגר רק עשר שנים לאחר שבא לארץ
 כנען, ולא בכל השנים שקודם לכן, בא לְלַמֶּדֶד, שְׁאִין יְשִׁיבָתָהּ האדם
 עם אשתו בחוץ לְאֶרֶץ עוֹלָה לוֹ מִן הַמִּנְיָן של עשר שנים שמותר
 לשהות עמה כשלא ילדה. שיתכן שלא זכו לילדים משום עון
 מגוריהם בחוץ לארץ, ולא משום שאינם ראויים לילדים. וכיון
 שלמדנו שאין ישיבת חוץ לארץ עולה למנין זה, מבואר שתולדים
 בכל דבר המונעה מלידה, לְפִיכָּה גַם אִם חָלָה הָיָה או שֶׁחָלָתָה הָיָה,
 או שהיו שְׁנֵינִים חֲבוּשִׁים בְּבֵית הָאִסּוּרִים, אִין השנים שבהן אירעו
 דברים אלו עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן, כיון שתולדים שדברים אלו מנעו
 אותה מלידה, ולא משום שהוא לא זכה להוליד ממנה.

שואלת הגמרא: אֶמֶר לִיָּה רַבָּא לְרַב נַחֲמָן, וְלִילָהּ [וְלִגְמָר] מִיִּצְחָק
 את שיעור הזמן שמותר לשהות עם אשתו כשלא ילדה, וְכֵּתִיב
 (בראשית כ) 'וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אֲרֶבְעִים שָׁנָה בְּקִתְּתוֹ אֶת רַבְקָה וְגו' לוֹ
 לְאִשָּׁה, וְכֵּתִיב (שם כה) 'וַיִּצְחָק בֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה בְּלִדְתָּ אוֹתָם, וּמִבּוֹאֵר
 ששהה עמה עשרים שנה עד שילדה, ולא נשא אחרת. משיבה
 הגמרא: אֶמֶר לִיָּה רַב נַחֲמָן, אִין ללמוד מיצחק שלא נשא
 אחרת אף שהיה נשוי עשרים שנה, כיון שִׁיִּצְחָק עָקוּר הָיָה כפי
 שלמדים להלן, וידע שבסביבתו לא ילדה, אך שאר אדם שאינו
 יודע זאת עליו לישא אחרת שמא ילד ממנה.

מקשה הגמרא: אִי הָכִי שאין להוכיח מיצחק משום שהיה עקור,
 הרי אֲבָרָהָם נָפִי [גם] עָקוּר הָיָה וידע שבסביבתו לא ילדה כפי
 שיתבאר להלן, ויתכן שלכך לא נשא אחרת עד עשר שנים וכיצד
 למדו ממנו את מנין השנים שמותר לשהות עם אשה שלא ילדה.
 מתרצת הגמרא: אכן שניהם עקורים היו ואין ללמוד מהם, ולא
 למדו מאברהם עצמו אלא מן הפסוק האמור (שם טז) 'מִקֵּץ עֶשֶׂר
 שָׁנִים' וגו' שנאמר בו, שהוא מיותר, ולא למדו מן הפסוק (שם כה) 'וַיִּצְחָק
 בֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה' וגו' שנאמר ביצחק, שכן הָיָה – פסוק זה
 אינו מיותר, אלא מִיכָּפִי לִיָּה [וְנִצְרָן] לְדַרּוֹשׁ בְּדָרְכֵי חֵיָּא בְּרַבָּא, אָמַר
 רַבָּא רַבִּי חֵיָּא בְּרַבָּא אֶמֶר רַבִּי יוֹחָנָן, לָמָּה נִמְנָו שְׁנוֹתָיו שָׁל
 יִשְׁמָעֵאל בְּתוֹרָה (שם כה ז), וכי מה לנו למנות שנותיהם של רשעים,
 אלא בְּדִי לִיָּהִם בָּהֶן – לידע באמצעותן למנות את שְׁנוֹתָיו שָׁל יִצְחָק
 כשהלך לישיבת שם ועבר וכשהלך לביתו של לכן.

הגמרא מבארת את המקור שיצחק היה עקור: אֶמֶר רַבִּי יִצְחָק,
 יִצְחָק אָבִינוּ עָקוּר הָיָה, שְׁנֵי אֲמָר (שם כה כא) 'וַיִּעֲתֶר יִצְחָק לֵאמֹר
 אִשְׁתִּי כִי עָקְרָה הָיָה, ומדייק רבי יצחק, 'עַל' אִשְׁתּוֹ לֹא נִאֶמַר, שזו
 הייתה משמע שרק היא היתה עקרה ולא יצחק, ולכן הוא התפלל
 עליה משום שיהיה תפילת אחרים על החולה מאשר תפילת
 החולה עצמו, אֶלָּא נִאֶמַר 'לְנוֹכַח אִשְׁתּוֹ', דהיינו בשוה לה, שכמו
 שהיא היתה עקרה כך גם הוא היה עקור, וְלִנּוֹכַח' הוא כמו
 'בשוה', דהיינו ששניהם היו מתפללים, וּמִלֵּמֶד שְׁשִׁנֵּיהֶם עָקוּרִים
 הָיוּ.

מקשה הגמרא: אִי הָכִי ששניהם התפללו, מדוע נאמר (שם) 'וַיִּעֲתֶר'
 לוֹ ה' בלשון יחיד, ש'ה' נענה לתפילתו, שמשמע שאשתו היתה
 עקרה והתפלל עליה, 'וַיִּעֲתֶר לָהֶם' בלשון רבים מִיכָּפִי לִיָּה – הייה
 הכתוב צריך לומר, שהרי נענה ה' לתפילת שניהם. מתרצת
 הגמרא: אף ששניהם התפללו תלה הכתוב שנענה ה' לו ולא לה,
 לְפִי שְׁאִינוּ דוֹמָה תְּפִלַּת צָדִיק בֶּן צָדִיק שהוא יצחק בן אברהם,
 לְתְּפִלַּת צָדִיק בֶּן רָשָׁע, שהיא רבקה בת בתואל.
 נתבאר שאברהם ויצחק היו עקורים, הגמרא מבארת את הטעם
 בזה: אֶמֶר רַבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי כֵּה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עָקוּרִים, מִפְּנֵי שֶׁהִקְדִּישׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִתְּאֵוָה לְתְּפִלָּתָן שָׁל צָדִיקִים על צרתם, כיון שתפילתם
 מקשרתם אליו, והם יסודי העולם, ונמצא כל העולם מקושר בו.
 לעיל הוזכר הפסוק 'ויעתר יצחק לה'. הגמרא מביאה מאמר על
 פסוק זה: אֶמֶר רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה נִמְשָׁלָה תְּפִלָּתָן שָׁל צָדִיקִים בְּעֵתֶר
 [וְרַחֲמֵי], שנאמר 'ויעתר יצחק לה'. לומר, כֵּה עָתִיד זֶה מִתְּפִלָּתָן
 הַתְּבוּאָה מִמְּקוֹם לְמִקְוֶה, ומבדיל את הפסולת מהחיים, בְּדִי תְּפִלָּתָן
 שָׁל צָדִיקִים מִתְּפִלַּת מִדּוֹתָיו שָׁל הַקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא, מִמִּדַּת רַחֲמֵינוּ
 לְמִדַּת חֲמִימָנוּת.

הגמרא מביאה מאמרים נוספים בענין עקירת אברהם: אֶמֶר רַבִּי
 אֲמִי, אֲבָרָהָם וְיִשְׂרָה מוֹטְמָטִין הָיוּ, וטומטום היינו שפעמים שהוא
 זכר ופעמים נקבה, ואינו יכול להוליד, שְׁנֵי אֲמָר (ישעיה כא) 'הָכִימוּ
 אֶל צוּר

יבמות דף סד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה - עוז והדר" (ליום ראשון) קעט

שעל ידו אדם מתעקר. מיד כשתקפו החוליות תליות בארץ דבי רב
 - תלוהו על עמוד מעץ ארז שהיה בבית המדרש, ונפץ מיניה
 בהוצא נקא - ויצא ממנו החולי שהיה נראה ירוק ככף תמר,
 וניצל מעקרות. אמר על כך רב אחא בר יעקב, שיתין סבי הונא -
 ששים חכמים היינו, וכולהו איצקור מפרקיה דרב הונא - וכולם
 נתעקרו מחמת שיעורו של רב הונא. לבר מאנא - חוץ ממני
 שניצלתי על ידי דקנייני בנפשי - שקיימתי בעצמי את הפסוק
 (קהלת יא) ה'חכמה תחיה בעליה', ועשו לי את הרפואה האמורה,
 ועל ידי חכמה זו חייתי.
 שנינו במשנה: גירשה מותרת וכו' לינשא לאחר ורשאי השני
 לשהות עמה י' שנים.
 מדייקת הגמרא: משמע שדוקא לשני אין - אכן מותרת להנשא,
 אך לשלישי לא. ומבואר, שאם נישאה לשני אנשים ולא ילדה,
 מוחזקת כעקרה שאינה ראויה לילד. מבררת הגמרא: מתניתין מני
 - משנתנו כדעת מי שנויה בדן זה. משיבה הגמרא: כרבי היא,
 דתניא בברייתא, אם מלה את בנה השני ומת, את בנה השלישי לא תמול,
 המילה, וכן מלה את בנה השני ומת, את בנה השלישי לא תמול,
 שבשני בניה שמתו מחמת המילה נעשית מוחזקת שבניה מתים
 מחמת מילה, דכרי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר, את הבן
 השלישי תמול, שאין חזקה נקבעת בשני בניה, ורק אם מת אף
 השלישי, את הרביעי לא תמול, שבשלשת בניה שמתו מחמת
 מילה נקבעת החזקה. ומבואר שדעת רבי שבשתי פעמים נקבעת
 חזקה כמשנתנו.
 מקשה הגמרא: ותניא בברייתא איפא ו-להיפך, שרבי סבר
 שחזקה נקבעת בשלש פעמים, ורבן שמעון בן גמליאל סבר
 שבשתי פעמים, והי' מנייהו אחריתא - איזו מן הברייתות נשנתה
 אחרונה, שנסמך עליה שכן סברו רבי ורבן שמעון בן גמליאל,
 וחזרו בה מדעותיהם בברייתא הראשונה.
 מוכיחה הגמרא: תא שמע, דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן,
 מעשה בארבע אחיות שדרו בצפורי, שמלה הראשונה את בנה ומת,
 וכן השנייה מלה את בנה ומת, וגם השלישית מלה את בנה ומת,
 וכשנולד בנה של הרביעית, באת לפני רבן שמעון בן גמליאל
 ושאלתו אם למולו, ואמר לה אל תמולי. ומבואר שסבר שחזקה
 נקבעת בשלש פעמים, ואם כן רבי סבר שבשתי פעמים נקבעת
 חזקה. ומבואר שהברייתא הראשונה היא האחרונה, שהרי מכך
 שעל מעשה זה העיד רבי יוחנן שהיה אמורא וחי בסוף ימי
 התנאים וראה את המעשה, משמע שהיה בסוף ימי רבן שמעון בן
 גמליאל.
 דוחה הגמרא את ההוכחה: ודלמא אי אתיא - אם היתה באה לפניו
 השלישית, נמי הוה אומר לה שלא תמול את
 בנה, משום שבשתי פעמים נקבעת חזקה, אלא שכן אירע שבאה
 לפניו הרביעית. מקשה הגמרא: אם כן מאי אסדותיה דרבי חייא
 בר אבא - מדוע העיד רבי חייא בר אבא על מעשה זה, הרי אין
 בכך שום חידוש, אלא ודאי נתכוין להשמיענו שזו דעתו של רבן
 שמעון בן גמליאל שרק בשלש פעמים נקבעת חזקה.
 מיישבת הגמרא את הדחייה: ודלמא הא קא משמע לן - שמא כוונת
 רבי חייא בר אבא להשמיענו את עצם הדין דאחיות שמתו בנין
 מחמת מילה מן חזקה את שאר בני משפחתו, ולא רק בנים מאותה
 אם. וכיון שנדחתה ההוכחה נשארה הגמרא בספק מה דעת רבי
 ומה דעת רבי שמעון בן גמליאל.
 הגמרא מביאה הלכה היוצאת ממסקנת הגמרא: אמר רבא, השתא
 דאמרת - עתה שאמרת שאף אחיות מן חזקה, לכן לא ינשא אדם
 אשה, לא ממשפחת נכפין - חולים במחלת הנפילה, ולא ממשפחת
 מצורעים, שכיון שבניהם חולים במחלות אלו הוחזקה לכך כל
 המשפחה, ויש חשש שגם בניו יחלו בהן. והוא באופן דאיתחין
 תלתא זימני - שהחזקה שלש פעמים במחלות אלו.
 מבררת הגמרא: מאי הנה עלה - מה פסק ההלכה במנין הפעמים
 שבו נקבעת חזקה. משיבה הגמרא: פי אתא רב יצחק בר יוסף אמר,

הוצאתם ואף מן קבוצת בור נוקרטים, כלומר הביטו אל הסלע שממנו
 נחצבתם ואל נקב הבור שיצאתם ממנו, וכתוב בפסוק שאחרי
 (ישעיה נא ב) 'הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם', ופסוק
 זה מפרש את הפסוק הקודם, שהצור שממנו חוצבתם הוא
 אברהם, שנעשתה לו זכרות, ומקבת הבור שממנה נוקרתם היא
 שרה, שנעשתה לה נקבות, ותחוללכם' היינו ילדה אתכם,
 ומבואר שהוצרך לחדש לו זכרות ולה נקבות כדי שיוכלו להוליד.
 במאמר נוסף בענין זה: אמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה, שרה אמנו
 אלונית - אשה שאינה יכולה ללדת היתה, שנאמר (בראשית יא ל)
 'ותהי שרי עקרה אין לה ולד', והרי כיון שנאמר ששרי היתה עקרה,
 מדוע הוצרך לומר שאין לה ולד, אלא כוונתו שאפילו בית ולד אין
 לה - שאף רחם שבו נוצר הולד לא היה לה קודם שנפקדה.
 הגמרא דנה כמה שנים מותר לשהות עם אשה שלא ילדה בזמנה:
 אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב, לא שנו
 שמונת לשהות עמה עשר שנים אלא בדורות הראשונים,
 ששנותיהן של בני אדם מרובות, ואף אם ימתין עשר שנים עדיין
 יכול לישא אחרת ולהוליד ממנה בנים, אבל בדורות האחרונים,
 ששנותיהן מועטות, ואם ימתין הרבה עלול להיות שלא יוליד בנים,
 ימתין רק שתי שנים ומחצה, שהן כנגד שלשה עיבורים של שבעה
 חדשים, שהם יחוד עשרים ושבעה חדשים, ועוד חודש אחד לכל
 עיבור לימי טומאה וטהרה, ויחד הם שלשים חדשים שהם שנתיים
 ומחצה. רבה אמר רב נחמן, בדורות האחרונים ימתין שלש שנים,
 שהן כנגד שלש פקידות כלומר כנגד שלשה זמנים שה' פוקד בהם
 עקרות, והם שלש פעמים ראש השנה, שבהם ה' שומע תפילות
 העקרות וגוזר עליהן הריקן, דאמר מר, בראש השנה נפקרו שרה,
 רחל ותהי.
 הגמרא מביאה דעה החולקת: אמר רבה ליתנהו להני כללי -
 כללים אלו שבדורות האחרונים לא ימתין עשר שנים אינם
 להלכה, מכריז מתניתין מאן תסין - שהרי מי תיקן את משנתנו,
 הלא הוא רבי, והא בימי דוד אימעיט שני - והרי כבר בימי דוד
 שהיה לפני רבי התמעטו שנות חיי האדם, דכתוב (תהלים צ י) 'מי
 שנותינו בהם שבעים שנה', ואף על פי כן פסק רבי במשנה שימתין
 עשר שנים.
 הגמרא דנה בטעם הדין שלאחר עשר שנים צריך לגרשה ולשלם
 לה כתובתה. מקשה הגמרא: והא - מה שנאמר בברייתא בטעם
 דין זה שפא לא זכה להבנות הימנה קשה, ודלמא אידי דלא זכיא
 - והרי יתכן שהאשה היא שלא זכתה להבנות ממנו, וממילא אינו
 חייב בכתובתה. מתרצת הגמרא: אידי - האשה כיון דלא מספקא
 אפריה ורביה - כיון שאינה מצווה על מצות פריה ורביה, לא
 אכפת לה שאין לה ילדים, ולכן לא מענישה - אין ה' מעניש אותה
 בעונש זה.
 עוד מקשה הגמרא: ממשנתנו משמע שהאשה השניה יתכן
 שיזכה לבנים, וקשה, איני - וכי יתכן דבר זה, והא אמרי ליה רבנן
 לרבי אבא בר זבדא שהיה שרוי בלא אשה, נסיב איתתא ואוליד בני
 - שא אשה ותוליד ממנה בנים. ואמר להו, אי זכא - אילו הייתי
 זכאי לבנים, הווי לי מספיקתא - היו נולדים לי כבר מאשתי
 הראשונה, ומוכח שמי שאינו זכאי לבנים מאשה אחת לא יזכה
 להם גם מאשה אחרת. מתרצת הגמרא: הך רבי אבא בר זבדא
 דחזי קא מרחי להו לרבנן - דחה את החכמים בדברים שאינם
 נכונים, ואין מדבריו ראיה שכן הוא, והטעם האמיתי שלא נשא
 אשה הוא כיון דרבי אבא בר זבדא איצקור מפרקיה - נעשה עקר
 מחמת שיעורו דרב הונא, שהיה מאריך בו, והוצרך רבי אבא למי
 רגלים, ולא היה יכול לצאת והעמיד עצמו, ולכן נעשה עקר. וכן
 רב גידל איצקור מפרקיה דרב הונא, ורבי חלב איצקור מפרקיה דרב
 הונא, ורב ששת איצקור מפרקיה דרב הונא.
 הגמרא מביאה מעשה נוסף באחד מתלמידי רב הונא בענין זה: רב
 אחא בר יעקב מתוך שהעמיד את עצמו בשיעורו של רב הונא
 אחרתיה - אחוז חולי ששמו סוסבינתא הנגרם מעצירת מי הרגלים,

לאדם אחר לישאנה, **כאי מעמא**.
 משיבה הגמרא: **אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמר אבימי**
מהגורניא משמיה דרב הונא, המעין של האשה גורם לבעלה למות,
 ולאחר שמתו בעליה הוחזקה בכך. **ורב אשי אמר, המין לא האשה**
גורם לבעליה למות. מבררת הגמרא: **כאי בינייהו** – מה ההבדל
 להלכה בין טעמים אלו. משיבה הגמרא: **איבא בינייהו** – יש הבדל
 באופן **דאידיקא** הבעל השלישי ולא נשאה וזמית, **אי נמי** – או גם
 באופן **דנפיל מדיקלא** – עלה לדקל ונפל וזמית, שבאופנים אלו ודאי
 לא מעיינה גרם למותו, שארסה עדיין לא בא עליה, וכשנפל
 מדקל לא מת מחולי, אך בשניהם יתכן שמזלה גרם למותו.
 הגמרא דנה מה ההלכה ומביאה מעשה בענין זה: **אמר ליה רב**
יוסף בריה דרבא לרבא, בעי מיניה מרב יוסף – שאלתיו את רב יוסף
 האם **הלכה כרבי שחוקה נקבעת בשתי פעמים**, **ואמר לי אין** – כן.
 ובפעם אחרת שאלתיו האם **הלכה כרבי שמעון בן גמליאל שחוקה**
נקבעת בשלש פעמים, **ואמר לי אין**. וכיון שלא יתכן שהלכה
 כשניהם, אחיזי **אחיד בי** – נראה לי ששחק בי. **אמר ליה רבא, לא**
אלא סתמי היא – יש כמה משניות שנשנו בסתם בלא שם התנא
 שנסאם, ויש מהם שפסקו כרבי ויש שפסקו כרבן שמעון בן
 גמליאל, והיינו שפעמים שהלכה כך ופעמים שהלכה כך, **ופשיט**
לך לענין נישואין כמבואר שבשתי פעמים הוחזקה ולענין **מלקיות**
 דהיינו באדם שלקה פעמיים כפי שיתבאר **כרבי**, שבשתי פעמים
 נקבעת חזקה, שכך שנינו בסתם משנה וכדלהלן. אך לענין קביעת
וקתות של אשה, שאם רואה דם וסתה באותו יום בחודש או
 באותו שיעור הפלגת ימים מהראייה הקודמת, עליה לחשוש
 שביום זה בחודש הבא שוב תראה דם, ולענין **שו"ר המוצד** שבעליו
 משלם על גניחתו נזק שלם ולא חצי נזק, הלכה **כרבי שמעון בן**
גמליאל שרק בשלש פעמים נקבעת חזקה, שיתבאר שגם כך שנינו
 בסתם משנה. ובכל מקום פסק רב יוסף לפי מה שסתם רבי באותו
 ענין.
 הגמרא מביאה את המשניות שבהן שנו בסתם הלכות אלו: בענין
 נישואין סתם משנה הוא כפי **הא דאמרין** – מה שאמרנו, ששינו
 במשנתנו שאשה שלא ילדה אחר עשר שנים תנשא לשני, ומשמע
 שרק לשני ולא לשלישי, והיינו כרבי. ובענין **מלקיות** שנינו סתם
 משנה, **דתנן במשנה (סנהדרין פא) מי שילקה וישנה** – שלקה פעמיים
 על עבירה שחייבים עליה כרת, הוחזק כרשע, ואם עבר שוב
 עבירה זו, אין מלקין אותו שוב, אלא **בית דין בוזסין אותו לבייחא**
 – מקום קטן כשיעור קומת אדם ולא יותר, ובתחילה מאכילים
 אותו רק מעט לחם ומים כדי שיוקטנו בני מעיו, ולאחר מכן
מאכילין אותו שעורים כדי שיתנפחו בבני מעיו עד שתתא **כרייסו**
נקקעת ומת. ומבואר שכבר בשתי פעמים שלקה הוחזק כרשע,
 והיינו כרבי. אמנם שנינו סתם משנה בענין **וקתות האשה**, **דתנן**
 במשנה (נדה סג), **אין האשה**

עוקרת הוה קמיה – בא מעשה לפניו דרבי יוחנן **בכנישתא דמעון** –
 בבית הכנסת של העיר מעון כיום **הכפורים שחל להיות בשבת**,
 ומקלה האחות הראשונה את בנה וזמית, וכן האחות השנייה מלה את
 בנה וזמית, והשלישית **כאה לפניו לשאול** למול את בנה, ולא
לה לבי ומולי ואף שהיום יום הכפורים ואם שבת. **אמר ליה רבא**
יצחק, הוי דקשרית – ראה שבכך שאתה מעיד על מעשה זה, הנך
 מתיר **איסורא של שבת** ויום הכיפורים וגורם **לסכנתא**, שאם חזקה
 נקבעת בשתי פעמים אסור לשלישית למול את בנה, שמא ימות,
 ונמצא שמלה שלא בזמנה ואינה דוחה את השבת ויום הכיפורים,
 וכן זו סכנה למול תינוק שמתו אחיו מחמת מילה. ואף על פי כן
סמך עלה אפי' להלכה, ואול נסבה – והלך ונשא לאשה לחזקה
ברתא – (בתו) **דאביה בריה דרב יצחק בריה דרבי יוחנן** – ונסבה –
 שכבר נשאה **רבא דפומבדיתא** – (שהיה דר בפומבדיתא) **ושכיב**
 – (ונפטר), ואחריו נשאה **רב יצחק בריה דרבה בר בר חנה, ושכיב**
 – ואף הוא נפטר, ונסבה הוא – ולאחר מכן נשאה אביי, **ושכיב**
 ולסוף גם הוא נפטר. ונמצא שנשאה אביי לאחר שמתו שני
 בעליה.
 מקשה הגמרא: **אמר רבא, ומי איבא דעביד עוקרתא בנפשיה בי האי**
 – וכי יש אדם העושה עצמו מעשה מסוכן כזה, **והא יהיה דאמר**
 – ורבי אביי עצמו אמר, **אכן דסמכא** – על דברי אבין בשם רבי
 יוחנן ניתן לסמוך שאכן כך אמר, אך על דברי **יצחק סומקא**
 – (האדום) שהוא רב יצחק בר יוסף **לאו בר סמכא** – לא ניתן
 לסמוך, שכן **אבין ישנו כחורה** – חזר על תלמודו וזכר טוב את
 מאמרי רבי יוחנן, ואילו **יצחק סומקא אינו כחורה** – לא היה חוזר
 על תלמודו, ויתכן שאומר בשם רבי יוחנן דבר שאינו נכון מחמת
 שבוהו. ועוד, שהרי **אימר דפליגי** – יש לומר שנחלקו רבי ורבן
 שמעון בן גמליאל רק **לענין מילה**, אך **בנישואין** כפי שנהג אביי, **מי**
פליגי – וכי מצינו שנחלקו כזה. ויתכן שיהא רבן שמעון בן גמליאל
 מודה שבשתי פעמים נקבעת חזקה.
 מתרצת הגמרא את הקושיא השניה: **אין** – אכן מצינו שנחלקו גם
 בענין נישואין, **והתניא** – וכך שנינו בברייתא, **ניסת האשה לראשון**
ומת, ונישאה שוב לשני וגם הוא מת, לשלישי לא תנשא, דברי רבי.
רבן שמעון בן גמליאל אומר, לשלישי תנשא, אך לרביעי לא תנשא.
 ומפורש שנחלקו אף בנישואין.
 מבררת הגמרא: **בשילא** – אמנם מובן לנבי מילה שאם מתו האחים
 מחמתה אסור למול את אחיהם, שכן **איבא משפחה דרפי דמא** –
 יש משפחות שדם ילדיהם סמוך ללידתם רך ואינו נבלע באיברים,
 ויוצא כולו דרך מכה קטנה, **ואיבא משפחה דקמיט דמא** – ויש
 משפחות שדם ילדיהם נעצר ונבלע באיברים ואינו יוצא מיד, ולכן
 אינם מתים. ואם נמולו כמה מבני המשפחה ומתו, הוחזקה
 משפחתם שדם ילדיהם אינו נבלע, ולכן אין למול את שאר בניה.
אלא בנישואין שאשה שנישאה לשנים או שלשה ומתו אסור